

OPLEIDING DUURZAME GEBOUWEN

POLLUENTEN IN HET GEBOUW: HOE ZE TE VERMINDEREN?

LENTE 2019

Binnenluchtvervuiling: mogelijke oorzaken

Part op basis van de presentatie van CERAA

bruxelles
environnement
leefmilieu
brussel
.brussels

Muriel BRANDT

écorce
INGENIEUR | CONSULTANT

- ▶ Synthese van polluenten
- ▶ De presentaties van de twee opleidingsdagen voorstellen

De binnenomgeving is onderhevig aan verschillende soorten vervuiling verbonden aan

- ▶ het **gebruik ervan door mensen**
- ▶ het **gebouw en zijn uitrustingen**
- ▶ de **omgeving**

Deze vervuiling is **nadelig** voor

- ▶ de **gezondheid**
- ▶ het **comfort**
- ▶ de **productiviteit** van de gebruikers
- ▶ de **gezondheid van het gebouw**

Het Europees project EnVIE

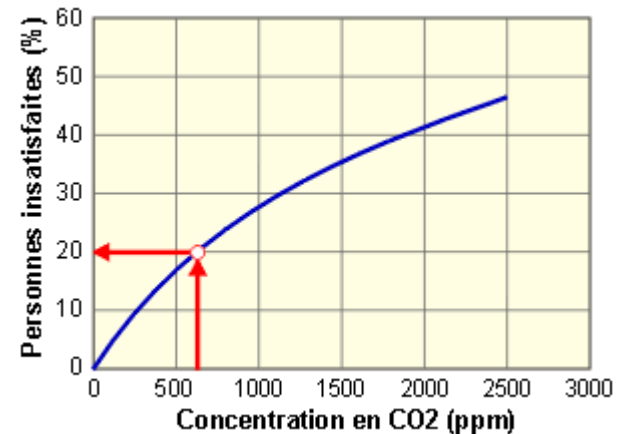
- ▶ 2003 – 2008
- ▶ DG RTD (Directoraat-generaal Onderzoek en Innovatie) repertoriëerde (op Europees niveau) de gevallen van ziekte die rechtstreeks kunnen worden toegewezen aan een binnenlucht van slechte kwaliteit
- ▶ Eindrapport raadpleegbaar via <http://paginas.fe.up.pt/~envie/finalreports.html>
- ▶ Vervolg: « Promoting Actions for Healthy Indoor Air (IAIAQ) »

Mensgebonden vervuilers

- ▶ Geuren (lichaamsgeur, keuken, toiletten, afval, huisdieren, ...)
- ▶ (Tabaksrook)
- ▶ Vocht (60 – 500 g/uur per persoon)
- ▶ CO₂
- ▶ ...

Concentration en CO2 (ppm)

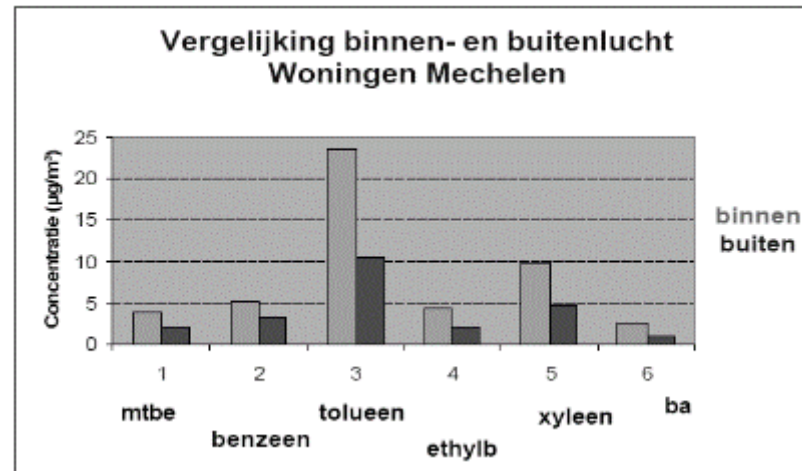

Analyse van de luchtkwaliteit in het opleidingslokaal

Vervuilers verbonden aan het **gebouw en zijn uitrustingen**

- ▶ Tapijt, vinyl
- ▶ Verf, lijm, oplosmiddelen (formaldehyde...)
- ▶ Meubilair
- ▶ Printers, kopieertoestellen, faxtoestellen...
- ▶ CO (open verbrandingstoestellen)
- ▶ Condensatie en te grote vochtigheid ⇒ schimmels, zwammen...

Binnen: waarden die gemiddeld 1,5- tot 2-maal hoger liggen (tot 10-maal)
 Huizen in landelijke omgeving: waarden die 2- tot 4-maal lager liggen dan in de stad

Vervuilers verbonden aan het **gebouw en zijn uitrustingen**

Er bestaan drie grote groepen van binnenluchtpolluenten

- ▶ de fysieke polluenten, zoals vezels
- ▶ de chemische polluenten, zoals de VOS'en
- ▶ de biocontaminanten, zoals schimmels

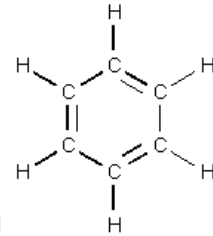
VOS

- (richtlijn 2004/42/CE)
“elke verbinding die ten minste het element koolstof bevat, en daarnaast één of meer van de volgende elementen:
waterstof, zuurstof, zwavel, fosfor, silicium, stikstof of halogeen met uitzondering van koolstofoxiden en anorganische carbonaten en bicarbonaten”
- groep die duizenden verbindingen met zeer uiteenlopende eigenschappen bevat

- **Benzeen (C₆H₆)**

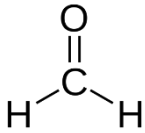
- ▶ Nieuwbouw / recente renovatie: hoge concentraties
- ▶ Concentratie neemt af na enkele weken, maanden of een jaar, in functie van de hoeveelheid verwerkt materiaal/product, respectieve emissies
- ▶ Een constante restemissie bestaat na deze periode
- ▶ Grenswaarde WGO: onbepaald > **voorzorgprincipe: vermijden**

Mogelijk betrokken materialen en producten

Soepele vloerbekleding	Vinyl, PVC, synthetisch rubber
Tapijt	Synthetisch, met latex onderlaag
Plaatmateriaal	op basis van vezels, van hout
Glasvezel	
Verf	
Lijm	voor vloer- en muurbekleding

- **Formaldehyde (H₂-C=O)**

- ▶ Nieuwbouw / recente renovatie: hoge concentraties
- ▶ Concentratie neemt af na enkele weken, maanden of een jaar, in functie van de hoeveelheid verwerkt materiaal/product, respectieve emissies
- ▶ Een constante restemissie bestaat na deze periode
- ▶ Belangrijke invloed van temperatuur en luchtvochtigheid
- ▶ Grenswaarde WGO: 100 µg/m³ > **voorzorgprincipe: vermijden**

Mogelijk betrokken materialen en producten

Plaatmateriaal	op basis van vezels medium density, spaanplaat, hout
Lijmen en adhesieven	voor vloer- en muurbekledingen
Verf, vernis, lak	
Behangpapier	

● Trichloorethyleen (C₂HCl₃)

▶ Courant gebruik bij

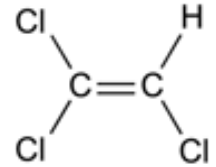
- productie van verf
- bewerking van elementen uit metaal
- drukwerk
- droogkuis

☞ milieurisico's + watervervuiling

☞ Absorptie door waterconsumptie: reëel en belangrijk risico, vooral nabij productiezones

☞ *groot belang van een aangepaste keuze van materialen en producten (volksgezondheid)*

▶ Grenswaarde WGO: $4,3 \cdot 10^{-7} \mu\text{g}/\text{m}^3$

Mogelijk betrokken materialen en producten

Lijmen en adhesieven	voor vloer- en muurbekledingen
Vernis, lak	
Afwerkingslagen	

- **Tetrachloorethyleen (Cl₂C=CCl₂)**

- ▶ Courant gebruik bij

- productie van verf en inkt
    - bewerking van elementen uit metaal
    - drukwerk
    - droogkuis
    - functie als oplosmiddel
    - gespecialiseerde reinigingsproducten

- ☞ *milieurisico's + watervervuiling*

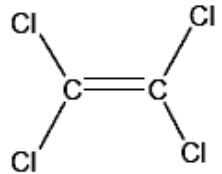
- ☞ *Absorptie door waterconsumptie: reëel en belangrijk risico, vooral nabij productiezones*

- ☞ *groot belang van een aangepaste keuze van materialen en producten (volksgezondheid)*

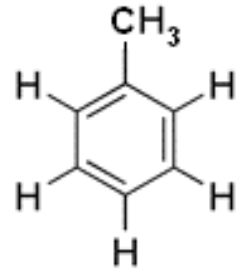
- Grenswaarde WGO: 280 µg/m³

Mogelijk betrokken materialen en producten

Lijmen en adhesieven	voor vloer- en muurbekledingen
Reinigingsmiddelen voor hout, afbijtmiddel	
Waterafstotende afwerkingslagen	

- Toluene (CH₃)
  - ▶ Courant gebruik
    - productie van verf en inkt
    - productie van textiel
    - productie van afbijtmiddelen
      - ☞ *milieurisico's + watervervuiling*
  - ▶ Grenswaarde WGO: 250 µg/m³ – jaargemiddelde

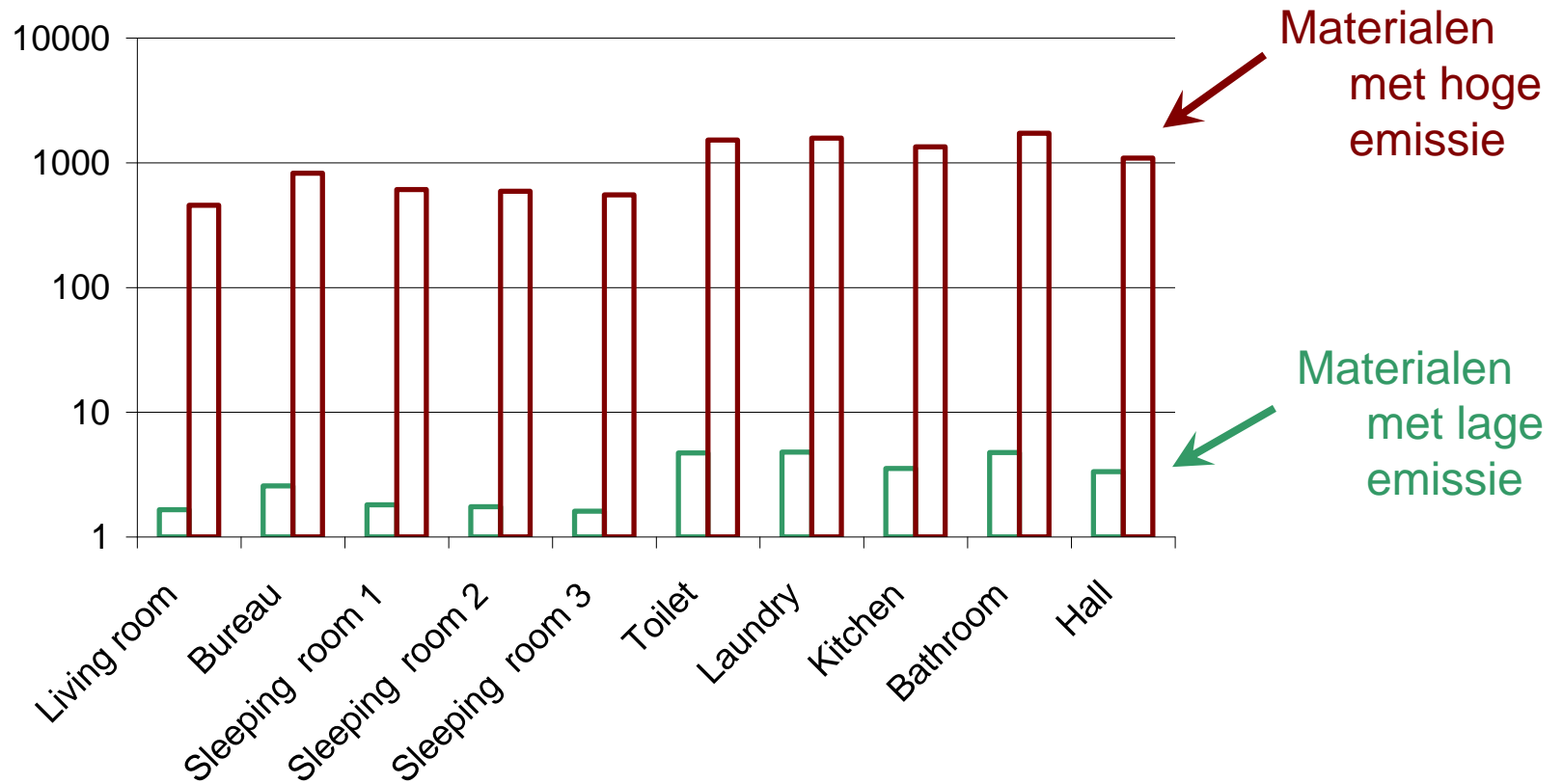

Mogelijk betrokken materialen en producten

Soepele vloerbekleding	
Lijmen en adhesieven	voor vloer- en muurbekleding
Plaatmateriaal	spaanplaat, op basis van vezels
Sputverf, vernis, lak	

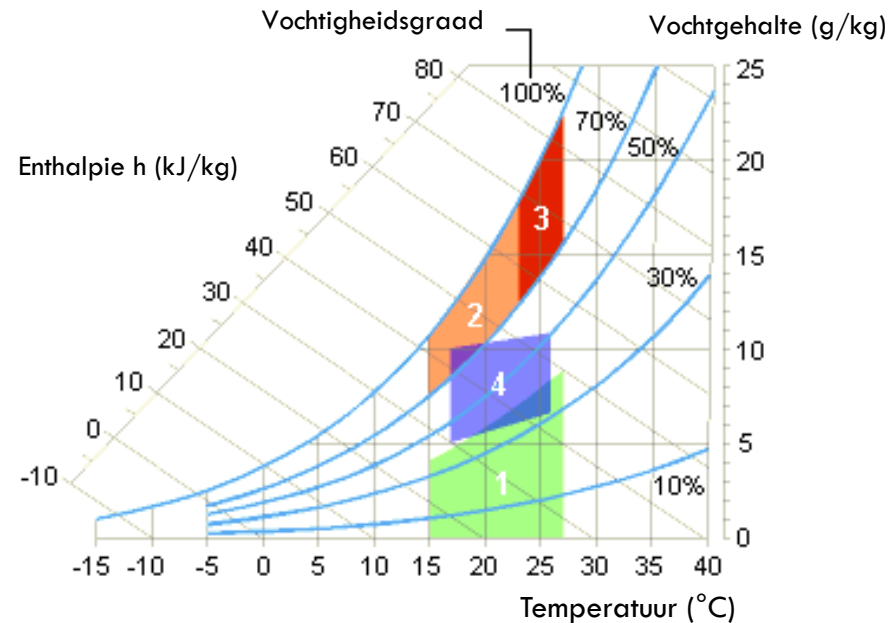
De emissiegehalten van materialen variëren sterk: factor 100 tot 1000 tussen de beste en de minder goede

Source/Bron: Projet CSTC Q-intair (LNE, Flandre)

Condensatie - Zones: diagram van Mollier

Bron: R. Fauconnier

Zone 1: droogteproblemen.

Zones 2 en 3: ontwikkeling van bacteriën en microzwammen.

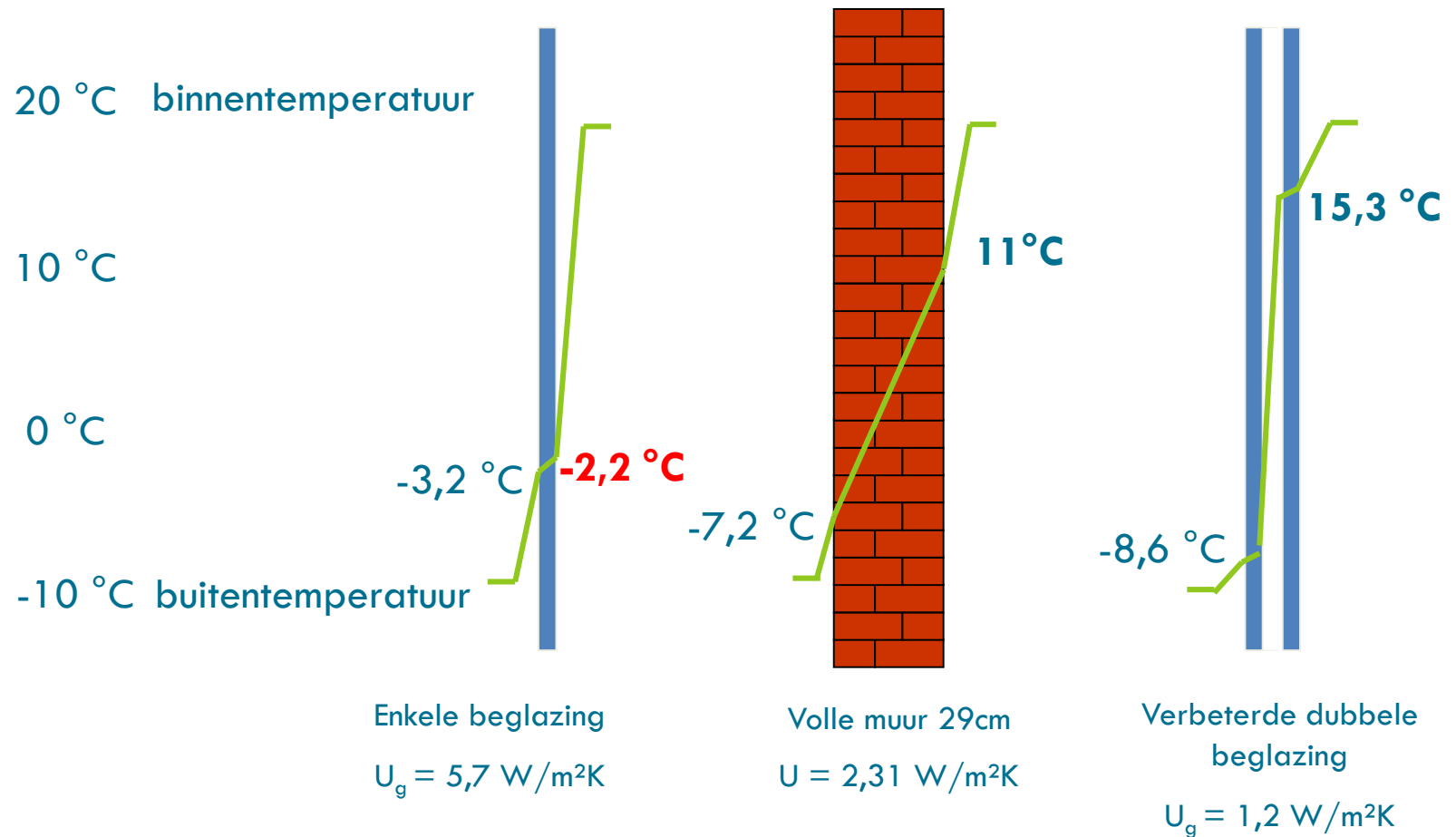
Zone 3: ontwikkeling van mijtachtigen.

Zone 4: polygoon van hygrothermisch comfort

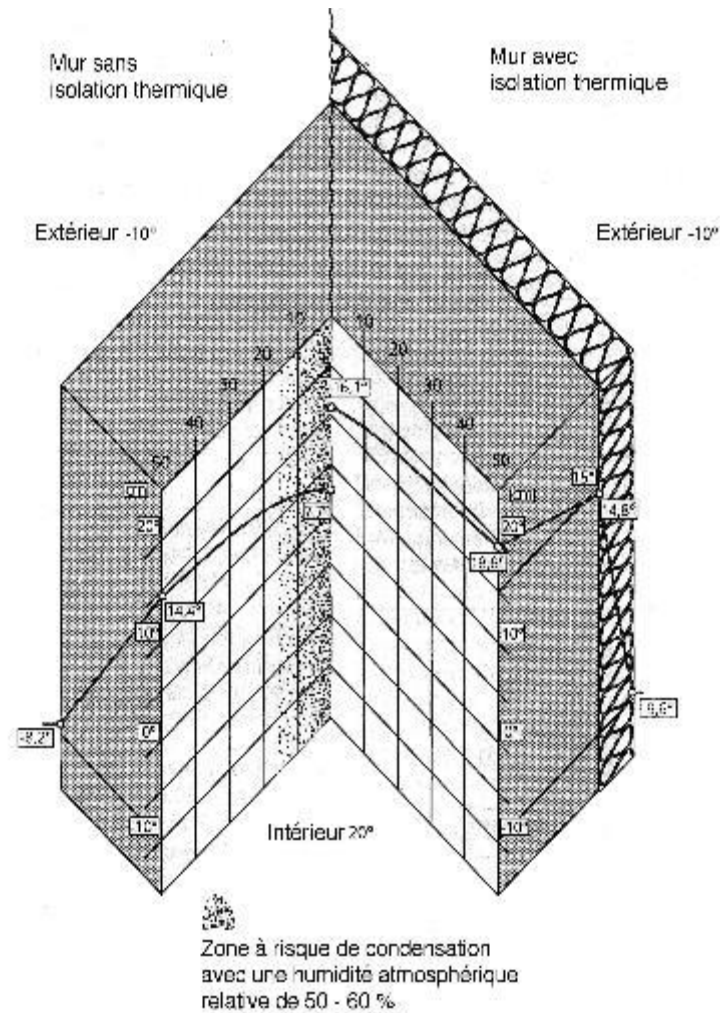

Condensatie – koude wand

Condensatie – Geometrische koudebrug

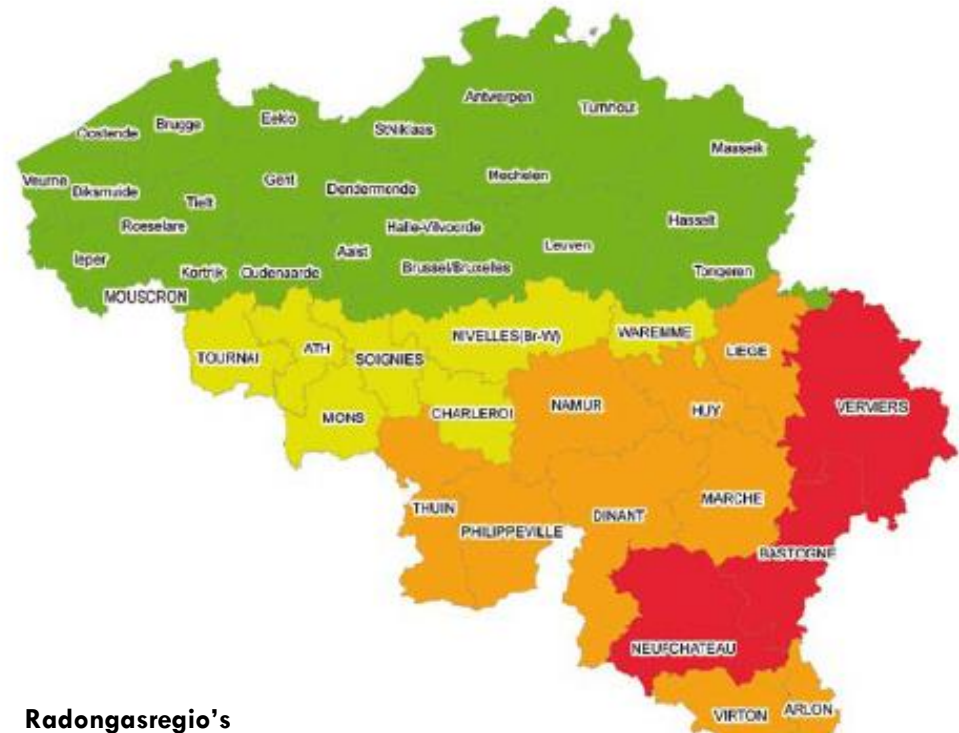

Vocht – Beschadigingen en schimmels

Vervuilers verbonden aan de **buitenomgeving**

- ▶ Radongas
- ▶ Pollen
- ▶ Fijne stofdeeltjes
- ▶ Vervuilende gassen
- ▶ ...

Radongasregio's

- Radongasregio 0 (< 1 % van de huizen boven het actieniveau)
- Radongasregio 1a (1 – 2 % van de huizen boven het actieniveau)
- Radongasregio 1b (2 - 5 % van de huizen boven het actieniveau)
- Radongasregio 2 (> 5 % van de huizen boven het actieniveau)

Voor meer informatie: www.fanc.fgov.be

- Op het niveau van het ontwerp
  - ▶ **Materialen** met lage emissie kiezen
Presentaties die hiermee verband houden
    - Materialen: hoe kiezen?
    - Materialen: focus op VOS-emissies
    - Materialen: in de handel verkrijgbare producten
  - ▶ Doordacht ontwerpen ter voorkoming van
    - **vochtrisico's**
Presentatie die hiermee verband houdt
      - Vocht (microbiologische vervuiling)
    - risico's i.v.m. CO/RADON
  - ▶ Een aangepast **ventilatiesysteem** voorzien
Presentaties die hiermee verband houden
    - Ventilatie: waarom en hoe goed ventileren?
    - Ventilatie: de luchtkwaliteit in scholen verbeteren en verzekeren
    - Materialen: de luchtkwaliteit in woningen verbeteren en verzekeren

Maar ook ...

- Op het niveau van de exploitatie
  - ▶ Rookvrije ruimten bevoorrechten
  - ▶ Geen kaarsen gebruiken
  - ▶ Minder vervuilende onderhoudsproducten gebruiken

- ▶ De binnenluchtkwaliteit is afhankelijk van verscheidene parameters die een rol spelen in het ontwerp, van de keuze van de materialen tot de ventilatietechnieken.

Muriel BRANDT

Gedelegeerd zaakvoester en projectverantwoordelijke

écorce sa

 + 32 4 226 91 60

 info@ecorce.be

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

